

MONITOR KOREAŃSKI

„Monitor Koreański” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Korei Południowej, ze szczególnym naciskiem na działania Korei Południowej w regionie Europy Środkowej oraz relacje międzykoreańskie.

DR JOANNA BECZKOWSKA

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersytet ŁÓDZKI

MONITOR KOREAŃSKI

LUTY 2021

RÓŻNE WIZJE POMOCY FINANSOWEJ DLA FIRM

W lutym doszło do starcia między rządzącą Partią Demokratyczną a Ministerstwem Finansów w kwestii kolejnej rundy pomocy finansowej. O ile DP na początku miesiąca obiecywała uchwalenie kolejnego dodatkowego budżetu, to minister finansów Hong Nam-ki studził zapał, podkreślając szybko rosnący dług publiczny. Ostatecznie zgodzono się na większe skupienie się na konkretnych podmiotach (małe przedsiębiorstwa) niż całym społeczeństwie.

I. WYDARZENIA SZCZEBLA CENTRALNEGO

10 lutego: Błękitny Dom zaprzeczył pogłoskom o rządowej „czarnej liście”.

W reakcji na skazanie byłej minister środowiska Kim Eun-kyung na dwa lata więzienia za nadużycie władzy (ingerowanie w decyzje personalne w państwowych przedsiębiorstwach), pojawiły się pogłoski o istnieniu rządowej „czarnej listy”. Była Minister została oskarżona o bezpodstawne zwolnienie z pracy ponad dziesięciu osób zajmujących kierownicze stanowiska w instytucjach publicznych podległych Ministerstwu Środowiska – wszyscy zostali powołani w trakcie administracji Park Geun-hye. Błękitny Dom zaprzeczył, aby administracja Moon Jae-in stworzyła „czarną listę” osób, które należy usunąć z publicznych instytucji. Warto przypomnieć, że w wyniku skandalu z udziałem Park Geun-hye wyszło na jaw, że taka lista istniała w czasie jej rządów.

15 lutego: prezydent Moon Jae-in mianował trzech nowych ministrów. Były doradca ds. bezpieczeństwa narodowego Chung Eui-yong został nowym ministrem spraw zagranicznych, zastępując Kang Kyung-wha. Natomiast Hwang Hee będzie kierować Ministerstwem Kultury, Sportu i Turystyki. Obie kandydatury zostały poparte przez odpowiednie komisje Zgromadzenia Narodowego pod przewodnictwem rządzącej Partii Demokratycznej – przy jednoczesnym bojkocie opozycyjnej Partii Siła Narodu. Tego samego dnia Kwon Chi-seung został mianowany na ministra małych i średnich przedsiębiorstw.

16 lutego: plan rekompensat dla małych przedsiębiorstw został odrzucony przez Ministerstwo Finansów. Rządząca Partia Demokratyczna

zapropowała projekt ustawy o rekompensatach finansowych dla osób samozatrudnionych i małych przedsiębiorstw, którym nakazano zawieszenie lub ograniczenie działalności zgodnie z narzuconymi przez państwo wymogami dystansowania społecznego. Plan ten został odrzucony przez Ministerstwo Finansów. W uzasadnieniu podkreślono, że wprowadzone restrykcje związane z pandemią COVID-19 to „ogólne ograniczenia społeczne”, nałożone na „ogromną liczbę nieokreślonych osób” w celu zapobiegania rozprzestrzeniania choroby zakaźnej. Tym samym takie rekompensaty kierowane do konkretnych grup budzą wątpliwości, szczególnie w zakresie przyjęcia w ustawie zakresu kategorii, na podstawie których byłyby wypłacane odszkodowania. Stanowisko to zostało poparte przez Ministerstwo Zdrowia, które podkreśliło, że podejmowane przez państwo działania miały na celu przede wszystkim ochronę zdrowia. Jednocześnie rząd nie neguje potrzeby pomocy przedsiębiorcom. Należy jednak brać pod uwagę ograniczenia budżetu.

17 lutego: nowy kanał komunikacyjny między Seulem a Waszyngtonem został otwarty. Specjalny kanał komunikacyjny między południowokoreańskim Biurem Prezydenta a Narodową Radą Gospodarczą Białego Domu (NEC). Umożliwienie szybkiej komunikacji między Seulem i Waszyngtonem ma na celu wzmocnienie strategicznego partnerstwa w zakresie handlu oraz w kwestiach globalnych. Pierwsza rozmowa przeprowadzona przez nowy kanał komunikacyjny dotyczyła odbudowy globalnej gospodarki po pandemii COVID-19.

23 lutego: przedsiębiorcy naruszający pandemiczne regulacje nie otrzymają pomocy finansowej od państwa. Premier Chung Sye-kyun oświadczył, że rząd przyjął system wykluczający firmy naruszające wprowadzone regulacje związane z COVID-19 z możliwości otrzymania dotacji. Na marzec planowana jest czwarta pula dotacji, mających stanowić pomoc finansową dla osób prowadzących działalność gospodarczą. Decyzja ta została podjęta po szeregu inspekcji m.in.: w klubach nocnych, w których doszło do takich naruszeń jak brak prowadzenia spisu osób odwiedzających czy ograniczenia ilości osób przebywających w danym lokalu.

23 lutego: związki zawodowe lekarzy zagroziły organizacją strajku generalnego. Była to reakcja na propozycję wprowadzenia zmian prawnych, odbierających prawo wykonywania zawodu lekarzom skazanym za przestępstwa. Ustawa zaproponowana przez Partię Demokratyczną została już pozytywnie oceniona przez odpowiednią komisję parlamentarną. Nowe prawo ma na celu zawieszenie licencji lekarzom odbywającym kary pozbawienia wolności (na 5 lat po odbyciu kary) oraz posiadającym wyrok w zawieszeniu (na

2 lata). Z ustawy tej wyłączone są wyroki związane z błędami w sztuce lekarskiej. Do ostatniego strajku lekarzy doszło w sierpniu ubiegłego roku, kiedy rząd planował zwiększyć liczbę studentów przyjmowanych na uczelnie medyczne. Tym razem rząd zapowiedział „stanowczą odpowiedź” na organizację strajków naruszających regulacje związane z pandemią COVID-19. Obecnie ze wszystkich zawodów, których wykonywanie wymaga licencji, jedynie lekarzy nie dotyczy zawieszenie licencji w przypadku popełnienia przestępstwa innego niż związanego z zawodem.

26 lutego: Zgromadzenie Narodowe ratyfikowało konwencje Międzynarodowej Organizacji Pracy. Parlament ratyfikował trzy konwencje dotyczące pracy przymusowej (Konwencja nr 29), wolności związkowej i ochrony praw związkowych (Konwencja nr 87) oraz stosowania zasad prawa organizowania się i rokowań zbiorowych (Konwencja nr 98). Jedynie Konwencja nr 105 o zniesieniu pracy przymusowej nie została jeszcze ratyfikowana przez Koreę Południową – Zgromadzenie Narodowe uznało, że jej zapisy są sprzeczne z obowiązującym prawem dotyczącym pracy w więzieniach.

26 lutego: Zgromadzenie Narodowe wydało zgodę na budowę lotniska w Busan. Projekt budowy lotniska w okolicy Busan (na wyspie Gadeok) jest częścią trwającej od ponad dziesięciu lat debaty na temat rozbudowy infrastruktury podróźniczej w południowo-wschodnich regionach kraju. Sama ustawa, ostatecznie przyjęta przez Zgromadzenie Narodowe, wywołała polityczne kontrowersje: opozycja zarzuciła Partii Demokratycznej przyspieszenie projektu w związku z wyborami lokalnymi (na urząd burmistrza) w stolicy oraz Busan.

27 lutego: ruszył narodowy program szczepień. Pierwszego dnia zaszczepiono szczepionką AstraZeneca prawie osiemnaście i pół tysiąca pracowników służby zdrowia i pacjentów domów opieki. W tym samym czasie ruszyły także szczepienia szczepionką Pfizera. Rząd zapowiedział, że prowadzone będą badania mające potwierdzić skuteczność szczepionek – od marca mają ruszyć testy na obecność przeciwciał. Monitorowanie efektów szczepień ma pozwolić ocenić moment osiągnięcia odporności zbiorowej.

KOMENTARZ

Seul dąży do przynależności do ścisłej czołówki państw rozwiniętych. Władze Korei Południowej powoli zauważają potrzebę wprowadzenia pewnych międzynarodowych standardów, w tym związanych z ochroną praw

pracowniczych, aby w pełni cieszyć się mianem państwa wysokorozwiniętego. Choć Korea Południowa przystąpiła do Międzynarodowej Organizacji Pracy (ILO) w 1991 roku, do tej pory ratyfikowała jedynie połowę z ośmiu kluczowych konwencji organizacji. Kiedy w 2018 roku Unia Europejska zaczęła naciskać na Seul (podnosząc argument o możliwym naruszeniu umowy o wolnym handlu poprzez nieprzestrzeganie konwencji ILO), prezydent Moon Jae-in podjął starania, aby ostatecznie ratyfikować konwencje. Pierwsza taka próba została podjęta w 2019 roku, ale Partia Demokratyczna nie posiadała wtedy wystarczającej siły w Zgromadzeniu Narodowym, aby przyjąć odpowiednie ustawy bez poparcia konserwatystów. Trwający przez lata spór o konwencje dotyczące standardów pracy odzwierciedla podział na południowokoreańskiej scenie politycznej: bliska współpraca konserwatystów i środowisk biznesowych wielokrotnie kształtowała politykę kraju, a dla liberalnych ugrupowań tradycyjnym sojusznikiem są związki zawodowe. Prezydent Moon Jae-in już w kampanii wyborczej obiecywał wprowadzić brakujące konwencje, jednak dopiero presja międzynarodowa skłoniła rząd do podjęcia działania. Warto także zauważyć, że wprowadzanie międzynarodowych standardów ma na celu wytrącenie potencjalnych argumentów Japonii, która w ubiegłym roku sprzeciwiała się zaproszeniu Korei Południowej do G7.

Trwający prawie dekadę spór o rozbudowę infrastruktury lotniczej na południu ponownie wzbudził polityczne kontrowersje. Busan, a także Ulsan to jedne z najprężniej rozwijających się miast w Korei Południowej. Wraz z ich rosnącym znaczeniem pojawiła się potrzeba rozbudowy infrastruktury. Administracja Roh Moo-hyuna (2003-2008) jako pierwsza wyszła z inicjatywą rozbudowy istniejącego lotniska w Busan (Gimhae International Airport). Również konserwatyści pod kierownictwem Park Geun-hye dążyli do rozbudowy Gimhae. Projekt ten został ostatecznie odrzucony przez administrację Moon Jae-ina – na jego miejsce stworzono plan budowy nowego lotniska na wyspie Gadeok. Istnieje powszechna zgoda co do konieczności rozbudowy infrastruktury lotniczej, jednak wątpliwości budzi plan budowy lotniska na wyspie. Według mediów sceptycyzm (choćby ze względu na zwiększenie kosztów inwestycji z 7,5 bilionów wonów na 28 bilionów) miało wyrazić samo Ministerstwo Ziemi, Infrastruktury i Transportu, odpowiedzialne za realizację projektu. Inspekcja potencjalnego miejsca lokalizacji przez prezydenta Moon Jae-ina i przedstawicieli rządu posłużyła opozycji do oskarżenia administracji o „wtrącanie się w wybory”. Nie ulega wątpliwości, że przyspieszenie inwestycji w Busan i wykorzystanie do tego przewagi parlamentarnej tuż przed wyborami na urząd burmistrza w tym mieście i stolicy nie jest zbiegiem okoliczności.

Rozpoczęcie narodowego programu szczepień nie odbyło się bez konfliktu na scenie politycznej. Tuż przed inauguracją programu szczepień opozycyjna partia Siła Narodu zażądała, aby sześćdziesięcioośmioletni prezydent Moon Jae-in został zaszczepiony jako pierwszy „kontrowersyjną” szczepionką od AstraZeneca. W odpowiedzi rządząca Partia Demokratyczna oskarżyła opozycję o „sianie społecznego zamętu” i wzbudzanie strachu przed szczepieniami.

II. KOREA POŁUDNIOWA I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

8 lutego: walka z pandemią na Ukrainie i w Gruzji została wspólnie wsparta przez Koreę Południową i Grupę Wyszehradzką. W ramach Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego została zainaugurowana druga edycja Programu Solidarności V4-Wschód, którego celem jest udzielenie pomocy humanitarnej. W tym roku fundusz wesprze dwa projekty z Ukrainy i Gruzji, które mają na celu powstrzymanie pandemii COVID-19 oraz łagodzenie jej skutków społeczno-gospodarczych. Korea Południowa jest jednym z państw współfinansujących projekty z Funduszu Wyszehradzkiego. Do tej pory Seul przekazał na ten cel 750 tysięcy euro. Według Ambasady Węgier w Republice Korei koreańskie wsparcie funduszu „to namacalny dowód wieloletniej współpracy Korei Południowej z Grupą Wyszehradzką”. Seul wsparł także pierwszą edycję programu w kwietniu 2020 roku, kiedy przyznano dofinansowanie projektom z takich państw jak Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Gruzja, Mołdawia i Ukraina.

11 lutego: LG Chem wygrała spór handlowy z SK Innovation. LG Chem wniosła oskarżenie przeciwko SK Innovation w 2019 roku o kradzież technologii związanych z akumulatorami litowo-jonowymi. Sprawa znów stała się głośna w Korei Południowej za sprawą orzeczenia Komisji Handlu Międzynarodowego Stanów Zjednoczonych (ITC) na rzecz LG Chem: SK Innovation została objęta 10-letnim zakazem importu niektórych produktów. Obie firmy obecne są w Europie Środkowej (w Polsce i na Węgrzech), jednak obecnie spór handlowy ogranicza się do Stanów Zjednoczonych i Korei Południowej.

17 lutego: Korea Południowa złożyła Polsce ofertę pomocy przy rozwoju programu energetyki jądrowej. Państwowy koncern Korea Hydro & Nuclear Power (KHNP) zaoferował pomoc w znalezieniu rozwiązań dla finansowania polskiego programu energetyki jądrowej. Jak oświadczył wiceprezes KHNP Kim Sang-don strona koreańska jest gotowa do dyskusji z polskim rządem na temat

współpracy w różnych obszarach. Propozycja Koreańczyków była odpowiedzią na prowadzone przez Polskę rozmowy ze Stanami Zjednoczonymi i Francją na temat możliwej współpracy w zakresie doradztwa finansowego dla realizacji projektu budowy elektrowni w ramach programu polskiej energetyki jądrowej.

24 lutego: Samsung SDI zapowiedział rozwój inwestycji na Węgrzech. Południowokoreańska firma zamierza rozbudować swoją fabrykę baterii do samochodów elektrycznych na Węgrzech, aby sprostać rosnącemu zapotrzebowaniu. Samsung SDI produkuje baterie dla takich koncernów jak Ford Motor oraz BMW AG. Oprócz rozbudowy istniejącej fabryki, Koreańczycy rozważają budowę nowego zakładu zlokalizowane w Europie Środkowej. Nie są jednak znane żadne szczegóły.

25 lutego: porozumienie o współpracy CPK z Incheon zostało podpisane. Na podstawie podpisanej umowy południowokoreański port lotniczy Incheon został doradcą strategicznym Centralnego Portu Komunikacyjnego. Inauguracji współpracy towarzyszyło także podpisanie porozumienia między rządami obu państw: współpraca ma dotyczyć przede wszystkim identyfikacji kolejnych obszarów współpracy gospodarczej wokół CPK.

25 lutego: Rumunia zakupiła południowokoreańskie zestawy diagnostyczne do wykrywania COVID-19. Koreańska firma GCMS ogłosiła, że podpisała umowę z rumuńskim dystrybutorem medycznym MCM EVASRL. Umowa ma być odpowiedzią na rosnące zapotrzebowanie na zestawy do wczesnej diagnostyki COVID-19. Od listopada ubiegłego roku południowokoreańska firma weszła na rynki europejskie, w tym polski i węgierski, oferując testy antygenowe.

26 lutego: w Seulu odbyło się forum gospodarcze dla państw Grupy Wyszehradzkiej. Spotkanie zostało zorganizowane przez Koreańską Izbę Handlu i Przemysłu (KCCI) w celu omówienia wielostronnej i dwustronnej współpracy w obszarze energii odnawialnej i neutralności węglowej. W forum uczestniczyli ambasadorzy Polski (Piotr Ostaszewski), Węgier (Mozes Csoma), Słowacji (Jan Kuderjavy) oraz Czech (Gustav Slamečka), a także południowokoreańska minister handlu Yoo Myung-hee

KOMENTARZ

Współpraca Polski i Korei Południowej przy rozwoju CPK postrzegana jest przez Seul jako „zielone światło” dla większej obecności biznesowej w Europie Środkowo-Wschodniej. W południowokoreańskich mediach

podpisanie memorandum z Polską zostało odebrane pozytywnie. Centralny Port Komunikacyjny był opisywany jako „największy multimodalny węzeł transportowy w Europie Wschodniej”. Przewiduje się, że współpraca która ma obejmować nie tylko samo lotnisko, ale także inne projekty urbanistyczne i infrastrukturalne wokół niego przełoży się na „intensywną współpracę i wymianę”.

III. RELACJE MIĘDZYKOREAŃSKIE

4 lutego: potrzeba stworzenia „kompleksowej” strategii względem Korei Północnej została podniesiona przez Seul i Waszyngton. Prezydenci Moon Jae-in i Joe Biden uzgodnili wspólny cel w podjęciu do KRLD, którym jest denuklearyzacja oraz „zapewnienie trwałego pokoju w regionie”. Obie strony zgodziły się, że należy koorynować wspólne działania, czemu ma służyć stworzenie „kompleksowej strategii”. Strona amerykańska podkreśliła znaczenie demokracji oraz praw człowieka, które poprzez wspólny sojusz powinny być szerzone w regionie.

12 lutego: polityk opozycji wskazał na potrzebę większego wsparcia psychologicznego uciekinierów z Korei Północnej. Poseł partii Siła Narodu Ji Seong-ho, sam będący uciekinierem, wskazał na potrzebę zapewnienia lepszego wsparcia Koreańczyków z Północy poprzez utworzenie „centrów do walki z traumą”. Ji Seong-ho powołał się na raporty medyczne, które wskazują, że co czwarty uciekinier z Korei Północnej korzystający z pomocy medycznej leczył takie zaburzenia jak depresja, bezsenność czy zespół lęku napadowego. Według posła takie osoby nie tylko doświadczyły „ogromnego stresu pod rządami północnokoreańskich władz”, ale także podczas ucieczki. Duży problem stanowi także proces socjalizacji w Korei Południowej, związany z różnicami społecznymi i kulturowymi.

16 lutego: południwkoreańskie Kolegium Połączonych Szefów Sztabów wszczęło śledztwo w sprawie zaniechań w strefie zdemilitaryzowanej. Śledztwo związane jest z uchybieniami w nadzorowaniu strefy granicznej, w efekcie których uciekinier z Korei Północnej godzinami błąkał się w zamkniętym obszarze. Mężczyzna wielokrotnie został zarejestrowany na wojskowych kamerach przemysłowych. Uciekinier wszedł do strefy zdemilitaryzowanej przez tunel odwadniający, o którego istnieniu nie wiedziało południwkoreańskie

wojsko. Seul oświadczył, że traktuje ten incydent bardzo poważnie i dogłębnie zbada luki w bezpieczeństwie.

22 lutego: Seul wyraził zainteresowanie wznowieniem projektu wspólnego słownika. Minister ds. Zjednoczenia Lee In-young wyraził nadzieję, że w najbliższym czasie uda się ukończyć rozpoczęty w 2005 roku projekt stworzenia wspólnego słownika koreańskiego. Taka publikacja miałaby na celu znoszenie barier komunikacyjnych, które powstały w efekcie podziału narodu. Minister wyraził również zainteresowanie wznowieniem innych mniejszych projektów z zakresu kultury i turystyki, uznając je za „małe, ale pewne kroki” w kierunku międzykoreańskiego pojednania.

KOMENTARZ

Czy kwestia łamania praw człowieka w Korei Północnej podzieli Seul i Waszyngton? W ostatnich latach kwestia łamania praw człowieka w Korei Północnej została odłożona na dalszy plan: zarówno administracja Moon Jae-ina, jak i Donalda Trumpa przymykała na nią oko. T o wszystko „dla dobra” rozmów o denuklearyzacji. Polityka Joe Bidena względem KRLD może jednak kłaść większy nacisk na prawa człowieka i demokrację. Natomiast politykę „progresywnych” prezydentów w Korei Południowej (takich jak Roh Moo-hyun i obecnie Moon Jae-in) charakteryzuje minimalizowanie krytyki KRLD w celu polepszenia relacji międzykoreańskich. Takie podejście widać w budzącym kontrowersje na całym świecie wprowadzonym w ubiegłym roku zakazie wysyłania antypółnocnokoreańskich ulotek przez granicę – co zostało w Korei Południowej odebrane jako atak na wolność słowa. Czy potencjalne różnice w podejściu do łamania praw człowieka poróżnią Seul i Waszyngton? Wydaje się to wątpliwe, gdyż obu stronom zależy na tym samym: denuklearyzacji KRLD. Stanom Zjednoczonym zależy na współpracy z Koreą Południową także w kontekście konfliktu z Chinami. Zapowiadany przez administrację Joe Bidena nacisk na ochronę praw człowieka w Korei Północnej znów może zejść na dalszy plan wobec innych interesów.

Dochodzenie w sprawie incydentu w strefie zdemilitaryzowanej wskazało na problemy z dyscypliną wśród członków służby granicznej. Nie był to pierwszy tego typu incydent, dowodzący nieporadności południowokoreańskiej armii w szybkim wykrywaniu uciekinierów z Korei Północnej. Zaledwie trzy miesiące temu kilka godzin zajęło służbom ujęcie północnokoreańskiego cywila, który przekroczył ogrodzenie z drutu kolczastego. Natomiast w 2019 roku do Korei Południowej dotarła niezauważona drewniana łódka, na pokładzie której

było czterech uciekinierów. Takich przykładów można mnożyć. Wydarzenia te spowodowały powrót debaty na temat „zbyt luźnej” dyscypliny w siłach zbrojnych. Szczególnie środowiska konserwatywne podniosły krytykę polityki obecnej administracji, która miała wpłynąć na „osłabienie bezpieczeństwa”. Jednym z założeń szczytów międzykoreańskich w 2018 roku było zmniejszenie liczby strażników w strefie zdemilitaryzowanej, w celu redukcji napięcia na granicy. Jedynie strona południowokoreańska rozpoczęła demontaż niektórych posterunków. Ponadto w czasie administracji Moon Jae-ina skrócono okres obowiązkowej służby wojskowej, co mogło wpłynąć na niedobór personelu. Dla rządu i wojska takie incydenty stanowią przede wszystkim problem wizerunkowy – szczególnie w obliczu dążenia do przejęcia dowództwa operacyjnego od Stanów Zjednoczonych.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

